

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Якіма І.І.

Актуальність застосування тестових технологій зумовлена потребою створення і використання більш якісних і результативних методик для контролю знань учнів на уроках математики й інформатики. Адже досі більшість вчителів недооцінюють, а то і взагалі заперечують навчальні й розвивальні функції у разі залучення цих засобів, а також не беруть до уваги можливість економії робочого часу, оперативності обробки якісних показників успішності.

Правильне, розумне використання тестів на уроках тільки збагачує навчальний процес, готує учнів до майбутніх іспитів.

Змінюються окремі форми і способи контролю знань, але його головна суть — знати, наскільки вдало відбувся процес засвоєння вивченого матеріалу, — залишається незмінною.

Якщо використовувати інформаційні технології в процесі оцінювання знань, умінь і навичок, то підвищиться якість навчання, оскільки використання комп'ютера оптимізує саму процедуру контролю для вчителя і робить її цікавою для учнів.

Аналіз традиційно існуючої практики перевірки знань дозволяє виділити низку недоліків, зокрема: стихійність, тобто, відсутність систематичності поточного контролю знань; нераціональне використання ефективних методів і форм контролю; відсутність дидактичної цілеспрямованості; відсутність врахування узагальнених і характерних особливостей навчального матеріалу і специфічних умов роботи в класі тощо.

Основними є шість дидактичних принципів перевірки й оцінювання знань.

Принцип дієвості полягає у тому, що перевірка й оцінювання знань учнів мають не тільки відображати рівень засвоєння знань, але і завжди стимулювати учнів до зусиль щодо досягнення нових успіхів.

Принцип систематичності виражається у тому, що, по-перше, перевірка й оцінювання знань здійснюється не епізодично, а планово, у тісному зв'язку з усім процесом навчання, з усіх навчальних предметів; по-друге, контроль має бути неперервним протягом усього процесу навчання; по-третє, перевірка й оцінювання знань здійснюються у певній послідовності, з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики. Регулярна перевірка й оцінювання знань учня дає більш повну інформацію про рівень засвоєння, сприяє виконанню всіх функцій перевірки й оцінювання знань.

Принцип індивідуальності перевірки й оцінювання знань означає, що вчитель прагне глибокого і справедливого оцінювання успіхів кожного учня, а не групи в цілому.

Принцип диференціювання полягає у визначенні кількісних і якісних різниць у знаннях, уміннях і навичках учнів і їх оцінюванні. Диференціювання оцінювання знань учнів дає необхідну інформацію для ефективної перебування навчальної роботи і учнів, і вчителя у майбутньому.

Принцип об'єктивності означає, що кожна окрема оцінка має бути об'єктивною, тобто відповідати іс-

тинній якості і кількості засвоєних знань, умінь і навичок. За об'єктивність оцінювання вчитель несе відповідальність перед учнем, батьками і, зрештою, перед державою. Навіть виставлення низького балу сприймається учнями позитивно, якщо він виставляється відповідно до принципу об'єктивності.

Принцип єдності вимог полягає у тому, що один і той самий рівень знань, умінь і навичок має оцінюватися всіма вчителями однаково.

Проблемою тестового контролю знань займаюся протягом семи років. За цей час виробив певні методичні підходи для її розв'язання.

- Перевірку виконання домашнього завдання організовую у вигляді короткого тесту (5–7 ключових питань з попереднього уроку) з використанням програми Power Point, до якої включена підтримка «Багато мишей».
- Закріплення нового матеріалу пропоную частині учнів у вигляді тесту (7–10 питань) з використанням програми MyTest.
- Перед підсумковим тестуванням проводжу колективне повторення матеріалу теми з використанням програми MyTest в навчальному режимі, де учні мають змогу мотивувати свій вибір відповіді й одразу ж побачити правильна вона чи ні.

Проаналізувавши відповіді учнів, маю можливість зупинитися на вирішенні тих питань, у яких більшість учнів допустили помилки.

Після вивчення теми для тематичного оцінювання формулю підсумковий тест з 15–20 найважливіших завдань. Під час виставлення оцінки проводжу індивідуальне опитування учня з метою діагностування рівня

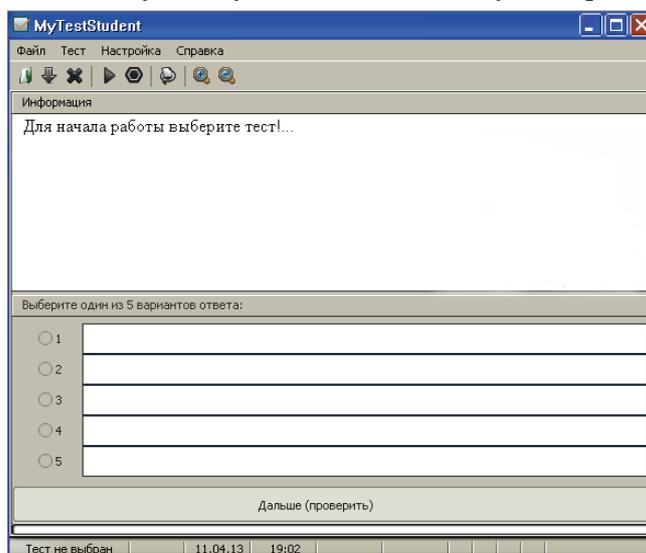

Рис. 1. Програма MyTest. Модуль тестування

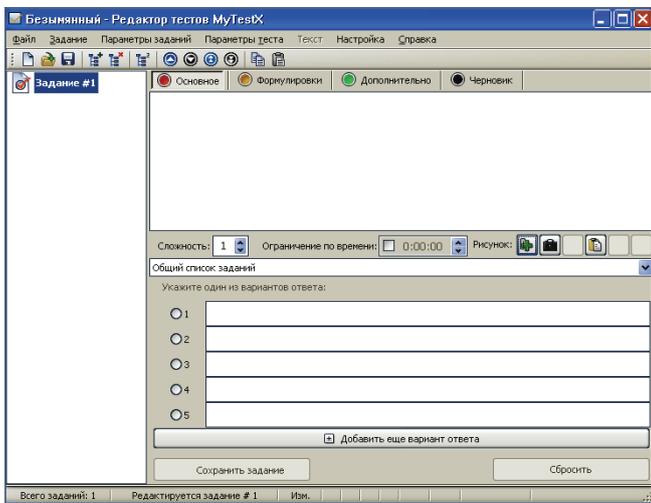

Рис. 2. Програма MuTest. Редактор тестів

володіння вивченим матеріалом, чим пояснюються допущені ним помилки або, навпаки, значні успіхи.

За такого підходу, учні отримують додаткову мотивацію до навчання предмету, а я можу бачити реальні результати своєї праці і в підсумку приймати правильні рішення для корекції навчального процесу.

Для того щоб тестовий контроль був ефективним, він має бути систематичним. Тестові завдання добираю з навчальної літератури, доступної учням.

Неправильні відповіді (дистрактори) до тестових завдань вибираю правдоподібні, які мають реальне відношення до предмета, що вивчається.

Варіанти відповідей на кожне завдання підбираю так, щоб виключалися можливості простого вгадування (чи відкидання невірної відповіді).

Правильну відповідь розміщую у завданнях так, щоб у тесті не спостерігалось певної закономірності.

Виключаю з тестів усі запитання і відповіді, які можна тлумачити двоюко.

Для апробації тестових завдань з метою виявлення можливих недоліків включаю їх до питань актуалізації опорних знань учнів. Тут в учнів є можливість аргументувати вибір тієї чи іншої відповіді. Апробація дає можливість встановити реальну складність тесту й запропонованих завдань, дозволяє побудувати шкалу для оцінювання знань, виявити недоліки тестових завдань. Враховуючи реакцію учнів на запитання, корегую тести.

Спочатку вагу кожного запитання в контрольному тесті встановлюю рівню 1. Після апробації його на кількох групах учнів за допомогою програми Excel проводжу дослідження запитань за такими критеріями:

- кількість завдань, виконаних правильно;
- кількість допущених помилок;
- середній час, використаний учнями на виконання завдання;
- результативність.

Як результат такої роботи визначаю тип завдання і зміну його вагу або коефіцієнт складності в тесті. Для цього використовую шкалу:

- понад 80% правильних відповідей — дуже легкі, 1 бал;
- 60%–79% — легкі, 1 бал;
- 40%–59% — оптимальні, 1 бал;
- 20%–39% — складні, 2 бали;
- 19% і нижче — дуже складні, 3 бали.

Рис. 3. Сайт Білківської ЗОШ І–ІІІ ступенів, Іршавської районної ради, Закарпатської області

Також визначаю оптимальний час на проведення тесту з урахуванням реального часу, який учні витратили на його виконання.

Оптимізований тест дає змогу краще оцінити знання учнів з максимальною результативністю і мінімальними витратами часу.

Отже, створюю для себе в MS Excel базу тестових завдань.

Після тестування провожу обговорення проблемних питань з учнями і з'ясовую причини отриманих показників. Якщо те чи інше запитання тесту було сформульовано коректно, то, можливо, учні не зрозуміли саме зміст теми. У цьому випадку ще раз пояснюю ті моменти, які були незрозумілими, коригую прийоми і методи викладання.

Застосування різних видів завдань у тестах сприяє розвитку логічного мислення учнів, формує вміння співставляти, конкретизувати, виділяти суттєву інформацію щодо обраної теми, розвивати зорову пам'ять, уміння чітко і лаконічно формувати відповідь. Поточне тестування спонукає до систематичного вивчення матеріалу, дає можливість проаналізувати свої помилки, уникнути їх під час тематичного оцінювання.

Завдяки використанню комп'ютера маю можливість виставити в журнал не просто бал навпроти імені, але дати більш детальну характеристику рівня засвоєння матеріалу.

Тестовий контроль сприяє формуванню адекватної самооцінки, підвищенню рівня самостійності учнів, спонукає до творчості учнів з високим рівнем знань. Використання комп'ютерних технологій підвищує ефективність роботи вчителя і заохочує учня до навчання. Така робота дає певні результати: учениця Сочка Світлана стала переможцем II етапу Всеукраїнських предметних олімпіад з математики у 2011 і 2012 роках, а учень 10-А класу Горзов Богдан — переможцем II етапу Всеукраїнських предметних олімпіад з інформаційних технологій у 2012 році.

Тестовий контроль — це добротний інструмент моніторингових досліджень, який за грамотного використання дозволяє вчителю не лише оцінити знання і вміння учнів, проконтролювати рівень засвоєння знань з теми, але і сприяє формуванню позитивної мотивації до навчання, свідомого ставлення до інтелектуальної діяльності, прагнення до самоствердження, саморозвитку і самовдосконалення, виховання готовності до активної соціально значущої діяльності у дорослому житті.